

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. III. An totus Christus sit in hoc Sacramento.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

his accepta occasione, inferant seu eliciant sensum, praesertim magis obviu & connaturalem, etsi ipsa alioquin alium sensum pati possent. Prodit sensus obviu est conversivus, quo scilicet verba Christus protulit de pane faciendū Corpus suum. Quamvis id non obstat alteri sensui speculativo: immo nec pratico, quo fecisset sub pane esse corpus suum, ut indicat Scotus d. 11. q. 3. n. 5. 10. & 15. ubi concludit: *Dico, quod eo spiritu exposte sunt Scripturae, quo condite. Et ita supponendum est, quod Ecclesia Catholica eo spiritu exposuit, quo tradita est nobis fides, Spiritu scilicet veritatis edocta: & ita hunc intellectum eligit, quia verus est. Non enim in potestate Ecclesia fuit, facere istud verum vel non verum, sed Dei instituentis: sed intellectum à Deo traditum Ecclesia explicavit directa in hoc, ut creditur, Spiritu veritatis. Quo quid magis verè & Catholicè dici potuisset à Doctore subtili? Cui proinde falsò imponit Sotus d. 9. q. 2. ar. 4. quod asserat Ecclesiam accepisse transubstantiationem à Doctribus.*

QUESTIO III.

An totus Christus sit in hoc Sacramento?

Dico I. In hoc Sacramento, & quidem in qualibet specie est totus Christus secundum Corpus, Sanguinem, Animam & Divinitatem. Est de fide ex Concilio Constantiensi sess. 13. Florentino in Decreto Eugenii, Trid. sess. 13. c. 16. & 3. Patres pro hac veritate videri possunt apud Bell. l. 4. de Euch. c. 21. Ratio est: quod praedicta omnia habeant quandam unionem inter se in caelo, & spectent ad Christi integritatem, & consequenter non possint, aut saltem non deceat ea poni separatim in Sacramento. Confirmatur ex Apostolo dicente, ad Rom. 6. Christum non mori amplius; censeretur autem mori vel esse mortuus in Sacramento, si in eo esset corpus sine sanguine & anima.

Hinc sequitur omnem illam & solam substantiam Christi poni in Sacramento, quam habet sibi unitam in caelo, non autem quam aliquando habuit in hoc mundo, v.g. partes per calorem naturalem absumptas, & sanguinem aliquando effusum ac non resumptum: nec etiam humores excrementitios, qui non sunt in corporibus gloriosis. Neque etiam vestes, quibus tempore ultimae cenae erat indutus, fuerunt in Sacramento, quod tunc dedit Apostolis; quia cum corpore Christi non habebant unionem, nec spectabant ad Christi integritatem.

Dico II. Etiam accidentia absoluta à loco quae Christus habet in caelo, habet in hoc Sacramento. Unde est in hoc Sacramento cum omni sua scientia, gratia &

gloria, ceterisque donis ornatus, sicut in caelo. Probat: nam quod anima & divinitas ponantur in hoc Sacramento, fundat Tridentinum in naturali connexionione, qua copulantur corpori Christi in caelo: atqui est etiam naturalis connexio inter Christum & praedicta accidentia, & aliunde nihil obstat: ergo etiam sunt in hoc Sacramento. Deinde cum definiat Concilium contineri integrum Christum; patet contineri etiam accidentia, sine quibus Corpus substantiale naturaliter nequit existere. Confirmatur: quia replicato subjecto replicantur connaturaliter accidentia independentia à loco; immo juxta Nonnullos absolutè replicari debent. Aliud est de ubi, aliisque dicentibus ordinem ad certum locum: haec enim nequeunt concomitanter in Sacramento poni, sicut (quod ordinariè supponitur) ob essentialem dependentiam à loco, nequeunt replicato subjecto replicari.

Dico III. Ex vi verborum sub speciebus panis est solum Corpus, sub speciebus vini solus Sanguis: reliqua autem ad sunt sub illis per naturalem solum concomitantiam. Ita omnes Theologi cum Trident. c. 3. Probat: quia illud ponitur vi verborum, quod per ipsa verba significatur (Sacramenta enim & formae Sacramentorum praecise efficiunt id quod significant) sed forma consecrationis panis tantum significat corpus, & forma calicis tantum sanguinem: ergo ista sola ponuntur vi verborum respective. Quamvis igitur occasione verborum Deus se determinet ad ponendum sub utraque specie totum Christum; id tamen non facit immediate vi significationis verborum, sed vi naturalis connexionis & concomitantiae, qua illae partes copulantur inter se. Unde si in naturali Christi praesentia quaedam separarentur v.g. à corpore, poneretur similiter in Sacramento corpus ab illis separatim. Ideoque si in triduo mortis Christi fuisset facta consecratio panis & vini, vel species antea consecratae, isto triduo fuissent conservatae, fuisset tunc sub speciebus panis corpus mortuum, seu absque anima & sanguine effuso atque à corpore separato, sed cum divinitate, utpote corpori etiam tunc unita; sub speciebus autem vini solus sanguis cum divinitate, absque anima, atque etiam corpore, si hoc fuerit planè exangue.

Unde colligitur sub speciebus panis & vini consecratis existere divinitatem, non vi verborum consecrationis, utpote divinitatem non significantium, sed per concomitantiam, seu (ut loquitur Trident. sess. 13. c. 3.) propter admirabilem illam eius cum corpore & anima unionem. Immo etiam Pater & Spiritus sanctus adsunt ibidem per concomitantiam, etsi magis mediatam, ratione identitatis in natura & circumfessionis cum Filio, aded ut quamquam divinitas aut tota Trinitas

co. v. g. scientiam, gratiam, gloriam &c.

39. Ex vi verborum ponitur sub specie panis corpus, sub specie vini sanguis: cetera per concomitantiam.

40. Unde divinitas adest per concomitantiam. Immo tota Trinitas.

non

non esset ubique, adesset tamen in Eucharistia divinitas ob unionem cum anima & corpore, & consequenter ratione divinitatis tota Trinitas.

41. Sed controversitur, quid hic nomine Corporis & Sanguinis significetur? Resp. breviter per Corpus intelligi compositum ex materia prima & forma corporeitatis, quæ conflatur ex formis partialibus carnis, ossium &c. & quam dari docet Scotus & Recentiores passim, ac in *Tractatu de Anima* probari solet. Hoc namque supposito, manifestum est nihil aliud æquè commodè nomine corporis posse significari. Quare sic tenent Scotus cum Scotus, Coninck, Lessius (qui q. 76. n. 6. dicit hanc sententiam verissimam videri) & plures alii.

42. Quod insuper confirmatur: quia in primis non potest intelligi cum *Gabriele* materia prima: nam corpus dicit aliquid compositum. Deinde alioquin aqua, terra &c. haberent corpus, sicut homo; quod est inauditum. Confirmatur: quia certum est, corpus Christi, prout est in Eucharistia vi verborum constare carne, nervis, ossibus &c. his præcisè à ratione vivi & mortui: quæ plus quam materiam primam important.

Aut illa in affecta accidentibus, Non etiam potest cum aliis intelligi materia prima affecta quantitate & certis accidentibus: quia etiam hoc non est corpus, quod dicit aliquid compositum substantiale; ne alioquin vivens, quod essentialiter constat corpore & animâ, involvat in sua ratione compositum aliquid per accidens.

Aut illa simul cum anima, Nec potest Tertio cum nonnullis Thomistis intelligi materia prima cum anima, non quidem ut anima est, sed ut dat esse corporis substantialis, nam sic anima poneretur sub speciebus panis, non solum per concomitantiam, sed etiam vi verborum, contra *Tridentinum*. Nec satisfaciunt dicendo, quod anima tantum ponatur quatenus dat esse corporeum: cum enim anima ut anima, & ut dat esse corporeum, sit realiter unum & idem; sequitur etiam anigmam ut sic poni vi verborum. Immo cum non habeat corpus esse corporis secundum ipsos, nisi per informationem animæ, quæ necessariò tribuit vitam; sequitur corpus Christi & cuiusvis hominis adhuc esse vivum post expirationem.

43. Denique non potest dici cum nonnullis Thomistis (quibus ferè consentit *Dicasillo d. 5. dub. 11.*) nomine Corporis intelligi corpus humanum commune vivo & mortuo; quod proinde dum vivit, constituitur in ratione corporis per animam; dum mortuum est, per formam cadaveris. Nam sic adhuc poneretur de facto anima vi verborum sub speciebus panis; cum corpus Christi de facto constituatur per animam Christi. Deinde sic nomen corporis in forma

consecrationis acciperetur æquivocè; ut ipsum æquivocum est ad vivum & mortuum: essetque distincta modò specie transubstantiatio ab ea, quæ fuisset, si in triduo mortis facta fuisset consecratio. Præterea corpus secundum omnia substantialia manet idem vivum & mortuum; ne alias non fuerit idem Corpus Christi in cenâ & in sepulchro, adeoque in Eucharistia tempore cenæ, & tempore tridui, si fuissent species consecratæ, aut reservatæ. Denique vivens componitur ex anima & corpore tamquam alterâ comparte: qui ergo anima sit forma constitutiva corporis in ratione corporis? Adde sine causa recurri ad confictam & novam formam cadaveris, aliasque tricas, ubi planè & sine difficultate potest res explicari, prout à nobis explicata est. Vide *Coninck q. 76. art. 2. dub. unico.*

Nomine Sanguinis consequenter intelligitur mixtus aliquis humor, qui est proximum alimentum animalis, constat materia primâ & peculiari formâ sanguinis, quam retinet in corpore vivo & mortuo, intra & extra corpus quamdiu remanet sub speciebus sanguinis. Ponitur autem totus sanguis, qui nunc est in corpore Christi glorioso; isque solus: si enim aliquid adhuc de sanguine Christi reperiarur in terris, is non est amplius sanguis Christi aut Verbo unitus, sed habet creatam supposititatem. Unde de illo non possunt intelligi verba Sacerdotis in persona Christi dicentis: *Hic est sanguis meus*. Si autem in triduo mortis Christi vinum fuisset consecratum, omnes partes sanguinis effusi, etsi discontinuatæ, sicut adhuc erant Verbo unitæ, sic fuissent in Sacramento positæ.

Vertitur insuper à Nonnullis in controversiam, an unio hypostatica ponatur sub speciebus consecratis vi verborum? & quidem *Aversa q. 4. de Eucharist. sect. 1.* putat, quod sic. Sed sine fundamento repugnat doctrinæ receptæ; quæ id negat: eo quod nullatenus verba consecrationis significant unionem hypostaticam. Nam *ly meum* non est idem, quod hypostaticè Verbo unitum: sed tantum significat, hoc esse corpus spectans ad eum qui loquitur. Sic si Christus dixisset, hæc sunt accidentia mea, seu lachrymæ meæ, *ly mea* non significasset ista esse Verbo unita; ideoque si fuisset facta conversio in lachrymas Christi, unio hypostatica non fuisset posita vi verborum. Nec refert quod *Tridentinum sess. 13. c. 3.* dicat divinitatem esse sub speciebus in Sacramento propter unionem cum corpore & animâ. Inde enim nullatenus sequitur, unionem ipsam poni vi verborum. Uti nec vi verborum ponitur ipsamet anima: & tamen propter unionem ad illam adest quoque divinitas. Prout similiter vi verborum non ponitur ipsa naturalis connexio & concomitantia sanguinis cum corpore & animæ cum utroque;

Quest. IV. An totus Christus sit sub qualibet parte specier. 277

que: & tamen Tridentinum sup. docet corpus sub specie vini, sanguinem sub specie panis, animamq; sub utraque specie existere propter præfatam connexionem seu vi illius.

Denique non rectè quidam Recentiores dixerunt personalitatem seu substantiam Verbi divini adesse vi verborum: nam ly Corpus non significat substantiam Verbi aut substantiam in communi, sed partem physicam humanitatis condistinctam animæ.

QUÆSTIO IV.

An totus Christus sit sub qualibet parte specierum?

DICO I. Post fractionem seu separationem specierum manet totus Christus sub qualibet divisionis particula. Est de fide ex Florentino & Tridentino sup. can. 3. Et satis constat ex facto Christi, qui calice consecrato Luca 22. dedit illum discipulis, dicens: Accipite, & dividite inter vos. Quod necessariò supponit in singulis speciebus separatis fuisse totum Christum: alioquin enim singuli accipientes partem calicis, non sumpserunt totum Christum. Idem habetur in Missali Ambrosiano in quadam præfatione, & refertur c. Singuli 77. De consecr. dist. 2. Singuli accipiunt Christum Dominum, & in singulis portionibus totus est; nec per singulos minuitur, sed integrum se præbet in singulis. Et c. Vbi pars 78. eadem dist. ex Hilario dicitur: Vbi pars est corporis, est et totum. Similia habentur. Qui manducant 58. & c. Invitat. 70. & c. Qui manducat me 71. (quæ sunt desumpta ex Augustino) dist. cit. Unde fit, ut divisâ Hostiâ Christus non dividatur, nec minùs accipiat communicans sub minima particula, quam communicans sub maxima. Cujus rei typus præcessit in colligentibus Manna Exodi 16. ex quo qui plus collegerat non habuit amplius, nec qui minus paraverat, reperit minus.

DICO II. Etiam ante divisionem est totus Christus sub singulis speciebus partibus. Est certum apud omnes Theologos contra Albertum ut citatur; quem tamen aliqui excusare conantur. Probatur I. quia etsi Tridentinũ sess. 13. can. 3. hoc non definièrit sub istis terminis, sed cum adjecta particula, separatione factâ; tamen c. 3. sine ulla additione docuerat quòd totus & integer Christus sub quavis speciei parte existit. Nihilominus opposita doctrina juxta Palavicinum infra hætenus tamen non est heresis damnata. Immo canoni jam antea confecto fuit studio adjecta particula factâ separatione, Joanne Emiliano, Episcopo Tudetano ita monente obveriantes sententias de præsentia sub qualibet particula hostiæ integræ, ac nostro Cornelio Musso allegante, solas hereses esse damnandas, non item Scholasticorum sententias definiendas; prout ex Actis refert Palavicinus l. 12. Hist. Trid. c. 2. n. 15.

Herrnax Sum. Theol. Pars IV.

Probatur II. quia corpus Christi est in hoc Sacramento modo indivisibili & non quantitativo, ita ut totum sit in tota hostia, & totum in singulis partibus; quod modus existendi indivisibiliter includit, uti patet in anima rationali respectu corporis, Angelo respectu præsentia illius extensæ. Alioquin si existeret modo quantitativo, retineret ibi figuram humano corpori proportionatam; quæ cum notabiliter excedat quantitatem hostiæ, necessariò partes corporis Christi (quæ alioquin extra hostiam extarent) per compressionem sive penetrationem ad tantillum spatium modo satis absurdo redigerentur, paucissimi tantum partibus sine mutua penetratione remanentibus.

Et quamvis repugnet spiritui existere modo quantitativo, & divisibili; cum hic modus involvat essentialiter partes distinctas (quibus spiritus caret) sic ut totum locatum toti loco & partes locati partibus loci correfpondeant: non repugnat tamen corpori existere modo indivisibili, hic enim modus etsi partes necessariò non includat, tamen eas non excludit, dummodo totum locatum sit in toto loco & totum in singulis partibus: quod fiet, si corpus positum divinitus in puncto replicetur per spatium extensum; atque ita fit cum corpore Christi in Eucharistia.

Nec refert, quòd Christus sit in Sacramento per modum unius cibi: unitas enim cibi non est desumenda ex unitate præsentia unius, sed ex unitate unius substantia Christi latentis sub una specie per unam sacramentalem præsentiam completam. Sicut Tobias habuit unicum viæ comitem Raphaelem, etsi in corpore assumpto per plures præsentias sæpiùs replicatum.

Sed difficultas restat in sententia illorum, qui docentes continuum componi ex sine fine divisibilibus, putant similiter ea terminari & copulari per indivisibilia: an Christus etiam sit præsens sub his indivisibilibus. Quæ tamen difficultas locum non habet in sententia probabili, quæ continuum componit ex punctis seu indivisibilibus tamquam partibus; sub quibus indubiè consequenter loquendo, Christus debet esse præsens in hostia consecrata. Cessat etiam difficultas in sententia illorum, qui continuum ex semper indivisibilibus componentes, indivisibilia copulantia & terminantia velut superflua probabiliter rejiciunt. Verùm eadem admittendo manet controversia. In qua Vasquez & plures alii adhuc censent, Christum non esse præsentem hujusmodi indivisibilibus. Quibus favet Scotus dist. 10. qu. 9. n. 3. Unde ita tenet ejus Commentator Hiquaus n. 12. & seqq. & Poncius d. 44. n. 72: Scotus tamen facilem patitur explicationem: solùm enim ibi loquitur de hostia seu specie totali, quam dicit non posse esse

A a indivi-

48. Cur possit spiritui re- pugnet existere modo quantitativo, quam corpori modo spiritua- li.

Multiplex partialiter præsentia Christi sub unica specie non obstat unitati cibi sacramentalis.

49. An sit præsens sub indivisibilibus. Scietur quæ- sitionis.

Sententia Vasquez & plures alii adhuc censent, Christum non esse præsentem hujusmodi indivisibilibus.